

7.2.2025

Tieteellisten seurain valtuuskunnalle
mira.soderman@tsv.fi

Asia: **OAJ:n kommentit FIN-CAM (Finnish Career Assessment Matrix) -
arviointityökalun luonnoksesta**

Opetusalan ammattijärjestö OAJ kiittää mahdollisuudesta kommentoida TSV:n luonnosta FIN-CAM (Finnish Career Assessment Matrix) -arviointityökaluksi. OAJ:n kommentit keskittyvät opetusalan ammattilaisten kannalta keskeisiin seikkoihin arviointityökalun luonnoksessa.

1 Yleistä

OAJ pitää työkalun tavoitetta, eli yksittäisen tutkijan työn osa-alueiden, ansioiden ja osaamisen mahdollisimman kattavaa, systemaattista ja läpinäkyvää tarkastelua erilaisissa arviointitilanteissa, periaatteessa hyvänä. Arviointityökalun luonnoksen johdannon mukaan arviointityökalun on tarkoitus tukea Vastuullisen tutkijanarvioinnin kansallisen suosituksen toimeenpanoa. **OAJ:n näkemyksen mukaan työkalun suhde kansalliseen arviointisuositukseen tulisi käydä vielä täsmällisemmin ilmi itse työkalun johdannosta.**

Tutkijanarvioinnin kansallisessa suosituksessa (2020) korostetaan, että tutkijan arviointiin ryhdytään vain, jos arvioinnille on selvästi muotoiltu perustelu ja hyvin asetetut tavoitteet. Lisäksi arvioinnissa käytettävät kriteerit ja tavoitteet tulisi määritellä ennen arvioinnin aloittamista – mieluiten yhteistyössä arvioinnin kohteena olevan tutkijan kanssa. **OAJ:n mielestä nämä keskeiset arvioinnin kulmakivet olisi syytä nostaa myös arviointityökalun johdantoon. Lisäksi arviointityökalua olisi tarpeen yksinkertaistaa sen käytettävyyden parantamiseksi.**

Hyödynnettäessä arviointityökalua esimerkiksi tehtävän täytössä tai uralla etenemisessä tulee organisaation (esim. yliopiston, tutkimuslaitoksen) avoimesti ja selkeästi määritellä, mitä eri osa-alueita arviointityökalusta ja millä painoarvolla niitä käytetään. Tämän tulee näkyä myös FIN-CAM ohjeistuksessa.

OAJ kiinnittää arviointityökalussa huomiota tutkijan hieman vaikeatajuiseen määritelmään. Arviointityökalua saatetaan soveltaa myös pääsääntöisesti opetustehtävissä toimiviin silloin, kun he toimivat tutkijoina. **Tästä syystä OAJ esittää, että opetustehtävät ja niiden merkitys tulisi huomioida myös tutkijan määritelmässä. Tutkimus ja opetus kiinnittyvät käytännössä toisiinsa vahvasti ja tämä rinnakkaiselo olisi hyvä kuvata auki myös tutkijan kuvauksessa.**

7.2.2025

2 Kommentit FIN-CAM-arviointityökalun osa-alueeseen Tutkimus-, kehitys-, innovaatio- ja osaamistoiminta

Keskeisin arviointikriteeri tieteelliselle tutkimukselle on sen tieteellinen, eli sisällöllinen laatu. OAJ:n näkemyksen mukaan tämä lähtökohta ei riittävästi nouse esiin arviointityökalun rakenteesta. Työkalussa pikemminkin korostuvat useat määrälliset arviointikriteerit. **Työkalun kriteerien painopisteen tulisi olla selkeämmin laadun arviointia tukeva. Lisäksi työkalusta puuttuu kokonaan kriteerien priorisointi, minkä hahmottamista OAJ pitää työkalun jalostamisessa erityisen suositeltavana.** Arviointityökalu on nykyisellään niin yksityiskohtainen ja monipolvinen, että kriteerien priorisointi olisi ehdottomasti tarpeen, vaikka tarkoituksena olisikin käyttää työkalua vain kuhunkin arviointitilanteeseen soveltuvin osin.

Lisäksi arviointikriteerien järjestykseen olisi syytä kiinnittää huomiota ja nostaa ylimmäksi kaikkein keskeisimpinä pidettäviä laadun arviointiin liittyviä kriteerejä. Nyt ensimmäisenä mainittu tieteellisten julkaisujen määrä ohjaa tieteellisten ansioiden arviointiin hyvinkin perinteisellä mittarilla.

3 Kommentit FIN-CAM-arviointityökalun osa-alueeseen Opetus ja ohjaus

Tutkijanarvioinnin kansallisessa suosituksessa opetus- ja ohjaustehtävät sekä niissä kertynyt osaaminen ja ansiot nähdään oleellisena osana tutkijan työtä. Edelleen suosituksen mukaan arvioinnissa otetaan huomioon tutkijoiden erilaiset mahdollisuudet opetus- ja ohjaustehtäviin esimerkiksi eri uravaiheissa.

Arviointityökalu pyrkii täsmentämään opetuksen arvioinnin kriteerejä, mutta konkreettiset mittarit keskittyvät OAJ:n mielestä edelleen liaksi määrälliseen suoriutumiseen. Opetuksen laadun mittaamiseen tulisi kehittää objektiivisia kriteereitä, jotka huomioisivat myös opiskelijoiden lähtötason. On myös tärkeää huomioida, että opiskelijoiden oma mielenkiinto opetettavaan asiaan voi vaikuttaa hänen suoriutumiseensa tai antamaansa palautteeseen jopa opetuksen objektiivista laatua enemmän.

Lisäksi opetusyhteistyötä voisi nostaa esiin erityisenä ansiona muutamien esimerkein, kuten tutkimus-, kehitys-, innovaatio- ja osaamistoimintaa käsittelevässä osa-alueessa oli tehty.

Vastaavasti opetusansiota koskevassa kohdassa (Opetuksen kehittämiseen haettu ja myönnetty rahoitus) voisivat sisällölliset kriteerit vastata tutkimushankkeiden vastaavaa sisältöä, jolloin myös hankkeen sisältöä voitaisiin arvioida. Tällöin mukaan kriteereihin voisi nostaa myös roolin opetuksen kehittämishankkeessa ja sen hakemisessa.

7.2.2025

Opetusta ja ohjausta koskevan kokonaisuuden lopussa kohdassa, jossa käsitellään todentamista ja tiedonlähteitä, voisi taulukossa mainita opettajan pätevyyden todentamisen esimerkiksi yliopiston johtosäännön tai vastaavan muun normiston mukaisesti.

4 Kommentit kysymykseen FIN-CAM-arviointityökalun kehittämistarpeista

Työkalun jatkotyöstämisessä on hyvä kiinnittää huomiota vielä kielenhuoltoon ja suomenkielisten ilmaisujen ensisijaisuuteen. Esimerkiksi tutkimus-, kehitys-, innovaatio- ja osaamistoimintaa koskevassa osiossa kontekstin voisi korvata suomenkielisellä vastineella eli sisällöllä, konsortion yhteenliittymällä, avoimen notebookin esimerkiksi työkirjalla tai muistiinpanovälineellä ja lisäksi FAIR-periaatteet olisi hyvä kirjoittaa auki.

Vastaavasti toimintaa tiede- ja tutkimusyhteisössä koskevassa osiossa kontribuutiot voisi korvata osallisuudella tai osallistumisen määrällä ja tavoilla.

Yhteiskunnallista vuorovaikutusta koskevassa osiossa ehdotamme harkittavaksi, kannattaako tekstipohjaisia sosiaalisen median alustoja ollenkaan mainita nimeltä edes esimerkin tasolla.

Opetusalan Ammattijärjestö OAJ

Nina Lahtinen
Koulutuspolitiikan johtaja

Martta October
juristi